

Viðmerkingar

SSALVSTYRISLANDSSTYRIÐ EITT LÁTURVEKJANDI ORÐ

Ta ið tey ymisku málagnini hjá teimum sokallaðu «sálvstýrisflokunum» av og á voga sær at skriva um sálvstýrie, verða tey bara til láturs millum mánna. Og tað tey nú skriva um sálvstýrie er mest at meta við barnatos — tvæll!

Allir føroyingar hava sæð og gjøgnumskoðað, at alt hitt mikla reyðið um «sálvstýrie», «fullveldie», «skvettie», «loysie» o.s. fr. onga-
tíð hefur verið annað enn eitt stórt — BLUFF!

Hvorki meir ella minni, javnaðarmenn og sambandsmenn hava teir dugliga rópt fyr «sambandsmenni» í einari ringari merking, men hóast alt, so hava teir sokallaðu «sálvstýrisflokarnir» ikki framt ein bókstav, ikki ein snekil, ja, ikki fyr eitt tey oyr meira av sálvstýri, enn javnaðarmenn og sambandsmenn longu høvdu framt, áðrenn hesir komu til ræðið.

Vit hava til fulnar fingið prógv fyr og eina óreingiliga ásanann av, at alt «sálvstýrisreyðið» hjá øllum teimum sokallaðu «sálvstýrisflokunum» bara hefur verið reyð og — bluff!

Satt og miðvíst sálvstýri verður ikki vundið av teimum sokallaðu «sálvstýrisflokunum», men JAVNAÐARFLOKKINUM!

Bræva til Sosialin

INNHEGNING

Nú verður nógv talað um at innhegna hermenninar, sum ansa eftir radarstöðini á Sornfelli, so teir ikki sleppa oman í Havnina ella áðrast staðir at spilla vanligan moral og goðan fólkskikk.

Sum tað ljóðar, er tað ein ógileg sinni, hesir menn hava á hálafelli sinis; tað er ikki eitt í øllum illum, ið manað verður fram. Hava einstøk bløð einki annað at gera burtur úr, er hervaldið altíð eitt sera takksamt offur, og so rýkur av svavul og eldi, eins og tá orðfermastu svavulprædikantar mála illamann upp á vegg.

Tað er einki at siga til, um skilamenn ræðast henda tramansskapin og royna at gera alt fyr at forða hesi herviligu sótt at smitta frá sær.

Landsins kosnu menn eru tí komnir til tað úrslit, at hermenninir eiga at vera innihagnaðir; men læg tykir hetta tiltak vera í minna mæti, tí heilt vandaleys er vit ikki, fyrr enn vit eisini hava innihagnað hegningarmenninar, sum á vettulufurðum teirra í Mjorkadali lættliga kunnu bera sóttina við sær oman í Havnina og smitta hina enn óspiltu føroysku fólksalína.

Borgari.

FYRISPUKINGUR

I «14. september» verður við hvørt skrivað dugliga um yvirtøku av skúlanum, at gera skúlan føroyskan, geva honum innihald o. s. fr.

Eg kenni ongar skúlaólgir; men veit kortini, at allir myndugleikar skúlan eru skipaðir av føroyngum við undantak av skúlastjórnini, har danski ríkisumboðsmaðurin hevur sæti.

Hvat annarleiðis verður við skúlanum, um hann verður yvirtikin? Hvussu verður hann gjørdur meira føroyskur?

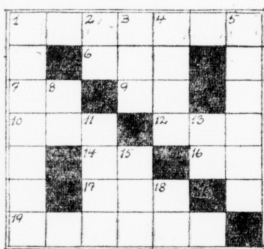
Hvat er tað fyr innihald, menn meina at geva skúlanum fram um tað, ið nú er galdandi?

Eg vendi hesum spurningi serstakliga til «14. september», tí hann er hin mesta skrivingin um yvirtøkuna at finna; men einki um, hvat teir sipa til, tá talan verður um at gera skúlan meira «føroyskane».

Tað eru mong við mær, sum fegin súa eina gjøllari lýsing av hesum. Tað eru vit skattaborgarar, ið skulu taka við kostnaðinum av yvirtøkuni, og tí var gott at vita, hvat hesin meiraskattur fer til.

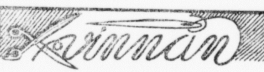
A. M. C.

Krossorð

Yvir: 1) skræða 6) dreingjanavn 7) skipastavir 9) tóni 10) anda 12) gudur 14) dærmál 16) tóni 17) roykur 19) sjá.

Niður: 1) rista 2) friður 3) regna 4) kunstur 5) ídrar 8) á rokningum 11) profetur 13) vandi 15) hol 18) sum.

30 TÍMA ARBEIÐSVIKA TIL ALLAR KVINNUR

Tað er órimligt at krevja, at ein kvinna, sum eisini hevur eitt heim at passa, skal hava somu arbeiðstíð sum mannfólkini, um hon arbeiðir úti.

Hetta er ov nógv at leggja á kvinnuna, ikki minst tá ið hon verður munandi undirlønt í mun til mannfólkini.

Tað má tí verða eitt lívsmál hjá øllum kvinnum — sjálvandi við

góðari undirløtu frá mannfólkunum — at stytta um arbeiðstíðina hjá kvinnuni.

Tað er einki at ivast í, at mangar kvinnur, sum ikki halda seg vera forar fyr at fara út at arbeiða 9 tímar dagliga, væl høvdu sett sær fori á og fegin vildu farið til arbeiðis einar 6 tímar dagliga.

Eg vil tí skjóta upp her í blaðnum, at arbeiðstíðin hjá kvinnum verður minkað niður í 30 tímar um vikuna, ið soleiðis at kvinnurnar fá fáa somu løn sum mannfólkini.

Hetta er í fyrsta lagi ein felagspurningur; men kortini vil eg heita á javnaðarflokkin at taka hatta mál við á sína vælførdarstevnu.

Útarbeiddandi kvinna.

BÓKLINGUR UM AVLEIÐINGAR AV ATOMSTRÍÐI

Nýliga er komin út í Danmark ein bóklíngur, sum ger vart við avleiðingar av øllum slogum, ið vera at standast av einum atombardaga. Her verður greitt frá, hvussu stórt er við atombardaga í dag, og hvønn skaðavirkning hesi hava.

* Sagt verður, at teir stóru nú ræða yvir atomspreingivænum, sum svara til 30 tons av vanligum spreingivænum uppa hvønn íbúgva í hesum heimi. Vert er eisini at nevna, at bara hetta seinasta hálvtannað árið er spreingimegi vaksin við 10 tons.

Landbúnaðurin

Mjólkaframleiðslan

Okkara mjólkaframleiðsla er so lítil í mun til hitt samlaða forbrúkið, at vit framvegis mugu flyta inn mjólk og mjólkavorur fyr 3 milj. krónur árliga.

I 1935 var neytatalið í Føroyum 3.497 mjólkikýr.

I 1950 var hetta talið minkað niður í 3.150 mjólkikýr, men samstundis var mjólkinnodinn vaksin við 1.700 litrum uppa kúnna.

I 10-árunum frá 1950 til 1960 minkaði neytatalið við umleið 1000 — frá 3.150 niður í 2.121 mjólkikýr. Hetta tíðarskeiðið ókst mjólkinnodinn uppa kúnna við 700 litrum.

11 skiparar — 13 telegrafistar

Hin fyrsti flokkurin av setiskiparum fekk prógv sín frá Klakksvíkar sjómansskúla í 1947. Síðan er fleiri próvtøkur farnar fram í fleiri sjómansgreinum.

Klakksvíkar sjómansskúli, sum ikki er alment viðgerður skúli ella verður ríkin av tí almenna, hevur á ymskum økjum gingið á odda í sjómansskúlaáskapi — haðani tók hin fyrsti heimaskiparin prógv, og haðani tóku hinir

Skipafelagið Føroyar

greiðir allan fluttning

á sjógvi

á landi

í luftini

Bíleggið ferðaseðlar

Pf. Skipafelagið Føroyar

Tlf. 1225

* Bumburnar, teir ræða yvir í dag, eru 3000 ferðir stórr enn * tær bumbur, ið tveittar vórdu * yvir Japan í 1945. Ta ferðina * doydu 70.000 fólk við fyrsta * brestin. I dag kunnu teir drepa * allar tær 10 miljónir sum * búgva í London við einari * bumbu og javna býin við jorð- * ina.

* 3 hava tikið heima- (kystskip- ara)-prógv.
* 10 hava tikið telegrafistprógv (tey fyrstu í Føroyum).
* 186 hava tikið radiotelefonist-prógv.

Skeiðini í radiotelefoni byrjaðu fyrr í Klakksvík enn í Havn.

I lotuni ganga 11 skiparar og 13 telegrafistar á Klakksvíkar sjómans skúla.

Brævkassin

Brævkassin
Nógv tjak hevur staðist av krøvum íslendinga at fáa handritini, sum liggja í Keymannahavn, aftur til Ísland. Gomul íslenskt handrit eru at finna m.a. bæði í Stockholm og London, hvi krevja teir ikki hesi aftur eisini?

petit.

SVAR: Íslensku handritini í London og Stockholm eru í síni tí seld hagar og eru tí at rokna sum ogn hjá hesum londum og kunnu tí ikki verða krævd aftur. Handritini í Keymannahavn eru komnir hagar, meðan Danmark og Ísland vóru eitt ríki. I kraft av hesum vóru tey felagsogn, sum eftir íslendinga og annara mánna hugan, áttu at verð latin Íslandi aftur, tá ríkisfelags-skapurin var slitin.

Tjóðveldisflokkurin	5
Fólkaflokkurin	1
Sjálvstýrisflokkurin	0
Frambúðsflokkurin	0

EUROPA FRÁ ATLANTS-HAVINUM TIL URAL

Hetta er kongstanki de Gaulles, forseta, og í hesum sambandi hevur hann gjørt sínar metingar og spyr: hvønn týðning kann Týskland koma at hava í hesi heims-framtíðarvæn? Aftur eru stórir trupulleikar, og samantikið er Týsklands málið so óendaliga stórt, at tað hevur víttfavnandi dimensjónir við rísastórum avleiðingum.

Fránkariki heldur, at hesi mál einans kunnu loysast av Europa sjálvum. Fránkariki sær hetta sum eitt týðingarmikið, langt-røkkendi mál hjá hesum heims-periti.

EUROPA SKAL HJÁLPA TIL

Tá ið amerikanski varauktan-rikisharrin kom heim aftur frá vitjan í fyra Latinamerikanskum tondum, har hann hevði samráðst við hesi lond um byggjan av einari nýggjari kanal tvørtur um USA segði hann,

at hann vónaði, at Vestureuropa vildi vera við at bera ein part av útreiðslunum í sambandi við hesa kanaleitan, ið verður met at kosta millum 5,6 og 8,2 milj-ardir krónur.

MANGT OG HVAT

BEATLES-PARTABRÓV

Ta ið teir 1.250.000 beatles parta brovini vórðu seld á borsini í London, var ræðuligur gravangur at fáa hendur á teimum. Tey vórðu seld fyr umleið 4 ferðir pari.

Partabrovini verða seld av Northern Songs Ltd., sum eigur rættindini til teir sangir, ið eru komponeraðir av tveimum av beatles-mennunum, og sum hevur gjørt teir heimskendar.

TÝSKAR ATOMBUMBUR

Hin leysgivi atompjónurin Klaus Fuchs sigur, at Vesturtýskland í 1968 verður fært fyr at gera seks atombumbur um árið.

Hesar 6 atombumburnar verða av sama slag — 20 kilotons — sum atombumban, amerikansku sleptu yvir Nagasaki í 1945.

SNOBBÁ-VATN

Eitt firma í Elgin í Skotlandi boðar frá, at teir nú eru farnir at selja eka skotskt kelduvatn í Følkum — serstakliga til USA og Vesturtýskland. Tað ljóðar longu, at allir heimssins whisky-elskarar eru ovufegnir fyr hetta tiltak.

Prisurin á hesum skotska kelduvatninum er 65 oyru fyr eina trigger peggla flösku.

LITÍÐ AT SIGA

Tað var nakað, sum eyðkendi framgongsmenninar hjá teimum sokallaðu «sálvstýrisflokunum», teir vóru ikki komnir longur enn út í helvt, tá teir fóru at spyrja formannin, hvussu nógv tíð teir høvdu eftir.

Men hetta er tó umberligt, tí

eingin sigur ein mann illan fyr tað, at hann litið og einki hevur at siga um litið og einki.

HUGNI Á TINGI

Einstakir tingmenn hava merklig evni at fáa trýst tað mest marghátliga burtur úr sær — og um tey mest marghátliga evni. Kjartan Mohr man hava eina løgna uppfatan av hugna. Undir viðgerðini av figgjarlógini segði hann m.a.:

— Tað er ógviliga hugnalig at stýnda á hesum palli og siggja onkran í hesum huga sali flenna av fávitsku.

KIRKJULIG SAMLING

Stríðið millum teir stóru helmskirkjunnar er ikki stórt í dag, enn at kirkjuleiðarar frá teimum ymskum kirkjunum hittast til fundar av og til.

Nú hevur kardinatur rómarskirkjunnar sagt frá, at hann einki hevur ímóti at luttaka í einari katolsk-kirkjuligari nevnd, sum skal víðgera eina ákristuliga samling.

»VORT DANSKE SINDELAG«

Tað er eins og sambandsinnið rættuliga er vaknað úr dvala hjá mongum, sum ikki hava torað at sagt sína hugan fyrr enn nú hitt sokallaða «sálvstýrislandsstýrie» kom til ræðið og visti seg sum ramasta «sambandsstýrie». Ein terra var Páll bóndi í Kirkjubó, sum á einum fundi í Suðurljólandi segði:

»Vi er kommet hertil for at tilkendegive vort danske sindelag ... og ... vi er kommet hertil for at støtte danskheden i Sydsles-vig« (»14. septembere«)

HIVUSSU VORÐIÐ VAR

Sum kunnugt eru bara 20 valdomisvaldir tingmenn, men aftur at hesum kunnu vera upp í 10 eykavaldir. Tað er ikki longur síðan 1950, at bara valdomisvaldir tingmenn sótu á Føroya lótingi.

Um bara valdomisvaldir tingmenn sótu nú, var tingmannin henda:

Javnaðarflokkurin	8
Sambandsflokkurin	6